

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal: Gregorii IX.

Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo

Spirens., 1660

2. Quod discrimen inter ferias divinas, humanas & repentinas? An
repentinis inter consentientes jus dici possit? An divinis ferijs actus
jurisdictionis voluntariae exerceri valeant? quid de placito, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

quidam, de quibus *cap. 1. & ult. h. t. L. 2. §. 6. 7. 8. C. eod.* Humanæ sunt, quæ ob necessitates & utilitates humanas juxta cuiusvis Regionis consuetudinem conceduntur, cuiusmodi sunt dies messium temporum pestis, belli, à die circiter octavarum Calendarum Julii usque ad Calendas Augusti: vindemiarum, à die 10. Calendarum Septemb: usq; ad Idus Octobris *L. 2. §. de fer. L. 1. ff. eodem*) & nundinarum *L. un. C. de nund. & mercat.* Repentinæ sunt, quæ extra ordinem, ob res domesticas militiæve prosperè gestas, vel ob luctum publicum, aut communem lætitiã dicuntur, quales fuerunt, quas ob bellum cum Carthagenensibus feliciter actum dixit Scipio apud Livium *lib. 38.* ob mortem vitæ filii Imperatoris, Regis, & alterius Principis, ad quod alludit Martialis. *Non talem colimus silete leges.*

2. Inter divinas & humanas hoc intermedium est: humanis, tametsi regulariter iuris non possit, potest tamen de consensu legumphantium, quia favoribus in gratiam principum principaliter constitutis renu-

ciari potest. *L. ult. C. de pact.* Divinis, nec si litigantes consentiant jus dici potest: quandoquidem pactis privatorum derogari publico juri & cultui divino nequit. *cap. si diligenti de foro comp. L. jus publicum ff. de pact.* An repentinis inter consentientes jus dici potest? Existimo repentinas hac parte divinis comparandas esse, ut nec inter consentientes judicium reddi possit: ob eandem ferè rationem. *Bald. in L. 1. C.* Eo tamen casu pro consentientibus jus dicitur, an testes quoq; inviti judicio adesse cogantur ad dicendum testimonium? **VERIUS** est non cogi, quia nullo jure efficaciter probari potest. *arg. L. si unus. 27. §. ante omnia ff. de pact.* *Accurs. in L. 7. in fine C. de fer.* *Bald. in ead. L. 7.* **PORRO** Jurisdictio voluntaria etiam divinis feriis exerceri potest, modo eius actus ad opera servilia aut forensia non ferantur: & aliunde prohibiti non sunt: ut propterea opera liberalia, quibus animus excolitur, v. g. legere, docere, scribere, & similia, speciali prohibitione juris seclusa exerceri valeant, ut passim **DD.** At verò prohibentur mercat^o, placitum, judicium, ad mortem,

aut poenam, juramenti Præstatio, quia licet per se servilia non sint, nimiam tamen distractionem adferunt secularem, cultumq; divinum ab Ecclesia intentum notabiliter impediunt *cap. 1. h. t.* Neq; enim Mercatus, cuius nomine veniunt solennes contractus emptionum, venditionum & idemq; est de nundinis publicis (ubi consuetudine non honestantur:) sine magis animorum sacræq; quietis violatione pertractari possunt: id quod maximè quoad placitum procedit, cuius nomine in iur. Canonico tota causa judicialis & forensis tractatio quibusdam significari videtur *Can: 1. 15. quest: 4.* ita ut prohiberi die festo placitum idem est, quod prohiberi strepitum judicalem, non tantum quoad causas criminales, sed etiam quoad civiles, quia placitum significare solet, decretum spectans non minus ad gubernationem civilem, quam ad prohibitionem & ideo cit: *Can: sub nomine causæ judicialis, prohibentur etiam diebus festis iuramenta cap. 1. de fer: ubi Alex: refert prohiberi etiam extra judicialia. Sed Ceter: in 2. 2. qu: 122. n. 4. cuius sententia*

probabilem existimo cum Laym. *libr: 4. tr. 7. cap. 2. num: 8.* putat prohiberi duntaxat Judicialia, quę solenniter præstantur corã Judice: nam de tali materia textus agit, & alioqui omne juramentum privatum, ex eo solum, quod in festo fiat, esset speciale peccatum. Igitur 1. secluso scandalo non peccabunt Notarii, celebrantes contractus diebus festivis maxime rusticorum, qui in diebus profestis absunt à Civitate, eos enim excusat Rodrigu: *tom: 1. cap. 122. num: 13.* ratione necessitatis: ob quam in parvis Oppidis, ait Sua: *de Relig: tom: 1. libr. 2. cap. 30. n: 17.* in parvis Oppidis permitti judicia litigantium diebus festivis. Vide Dianam. *p. 2. tr. 15. res. 34. & p. 4. tr. 4. res. 62. §. nota etiam.* 2. non peccabunt saltem mortaliter Commissarii, Notarii, aliique Officiales, transmittentes acta Curia, DD. allegationes, quia scribere & transcribere non est opus servile, cum sit actio quodammodo mentalis & spiritualis, etiamsi non fiat addiscendi gratia, sed sine proprio profectu, & ex mercede, nam hoc est per accidens, & non est servile, ut docet Sua: *de relig: to: 1. libr. 2. cap. 25.*

num: 14. quem refert Diana. *p. 2. tr. 15. r. 25* qui similiter docet licere diebus festis computus & rationes inire cum operariis, illisq; mercedem solvere, quia vocatio aut recognitio scripturarum opus servile non censetur, numeratio verò pecunie ex mercede præbendæ est parva quantitas; Diana, *p. 5. tr. 13. res: 38.* Sed & addunt prædictis Interpretes, posse Arbitratorem Sententiam dicere. Azo. *in L. 8. ff. de C. de fer.* Bald: *in L. ult. C. posse Notarium conscribere instrumentum.* Marant. *p. 4. dist: 16. n. 68.* posse pignora capi, missionem fieri in possessionem. Panor: *cap: fin: de jud: n. 22.* posse denique fieri mne, quod prætermisum noceret. Dicitur *ad tit: ff. de ferijs cap 1.* Verum hæc doctrina non satis tuta videtur. Covarruvias *var: res: 16.* neq; ex parvitate materiæ, in ius actus forenses & judiciales excusari posse, si diebus festis fiant, monet Diana *p. 5. tr. 5. res: 6.* quia ait non debere parvitatem materiæ desumi, ex quantitate temporis insumpti, sed ex operis qualitate unde venditio rei magni momenti cum magna solennitate celebrata, etiam p

parvissimum tempus, mortalis noxæ re-
um constituit, quod à fortiori procedit
de actibus iudicii: secus, si res vendita non
esset magni momenti, ut vendere calceos
*Palautò. 1. tr: 9. disp: 2. pun: 3. num: 4. res: 6.
cit: §: non desinam.*

3. Sed cum strepitus judicialis confi-
stat in inchoatione causæ, quæ à citatione
remotè saltem incipit, formatione pro-
cessus & causæ cognitione, ac deniq; in
prolatione sententiæ: circa inchoatio-
nem *Dubitatio* est, an citatio die festo vel
ad diem festum fieri possit? Non pœni-
tet distinctionis ab *Oldrado* traditæ, ut si
die sacro facta sit, non valeat, sin die feria-
to alio, valeat *arg: L. 3. & ult: C. de fer: Bald:
incit L. sed communior sententia est: Citatio-*
nem decerni posse die feriatâ etiam sa-
crâ, ad diem non feriatam, quia citatio
non est judicialis, & sic cessat ratio. *cap: 1.
& ult: h. t. ob eandem rationem executio*
citationis die feriatâ fieri potest, quia est
facti, nec fit per *Judicem*, sed per nunti-
um vel *Notarium*, vel per litteras, nul-
lamq; causæ cognitionem exigit. *text in
cap: prudentiam cap: cum contingat de offic: de-*